

„Edinost“

z naša enkrat na dan, razen nedelj in praznikov, ob 4. uri zvečer.

Naročnina znaša:

za celo leto 34 kron
za pol leta 12 „
za štiri leta 6 „
za en mesec 2 kroni

Naročnino je plačevati naprej. Na naročbe brez priložene naročnine se uprava ne odziva.

Po tobakarnah v Trstu se prodajajo poštomne številke po 6 stotink (3 nvč.); zven Trsta pa po 8 stotink (4 nvč.).

Telefon št. 870.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Oglaš

se računajo po vrstah v petitu. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Poslana, osmrtnice in javne zahvale domači oglašitvi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Neprankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravnštvo. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carintia št. 12. Upravnštvo, in sprejemanje inseratov v ulici Molin piccolo št. 3, 11. nadst..

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik.

Lastnik konsorcij lista „Edinost“

Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu.

Fiat applicatio!

III.

Da-li jo vsi tudi v onih krajih, kjer so Slovenci v manjšini, ali pa sploh niso zastopani v javnih korporacijah? Vlada namreč! Ali čujemo kedaj, da bi zastopniki vlade govorili gospodovalnim strankam ali klikam v Primorju ali na Štajarskem in Koroškem o tisti dolžni objektivnosti nasproti manjšinam, katero je grof Schaffgotsch tako toplo polagal na srce ljubljanskemu županu? Odgovor na to vprašanje dajejo dogodki, dajajo škandalozne razmere v vseh obmejnih pokrajinah.

Položenje, v katero so potisnjeni naši bratje na Koroškem, je pretužno in pomenja stanje skrajnega poniževanja. To že ni več položeno strank, ki so v opoziciji proti širšemu vladnemu in proti ožjemu deželnemu lokalnemu sistemu. Slovenci smo v opoziciji na vsej črti. V nijedni pokrajini — in tudi v osrednji v Kranjski ne! — ni postopanje z nami tako, da bi smeli umakniti se s svojega opozicijskega stališča. A kdor je v opoziciji, mora jesti trdi kruh opozicije. To je povsodi tako, to prinaša seboj konstitucionalni in parlamentarni princip. In kdor je v opoziciji, opozicijska stranka, ki boče biti resna, ne sme biti sentimentalna in bolešno občutljiva, marveč mora možki prenašati pritisk in ga — odbijati po svojih močeh. Tu ne pomaga nikako moraliziranje: večine so večine in hočejo — vladati in gospodariti. To je dano dejstvo, s katerim treba računati kakor s stvarjo, ki se ne da odpraviti, ni spreminiti.

Ali kakor vsaki stvari, so tudi tu potegnene gotove meje. Kar se za preko te meje, je zločin. Da bi naši bratje na Koroškem morali jesti le običajni trdi in grenki kruh opozicije: mi bi njih borbe seveda spremljali z bratskimi simpatijami, ali umeli bi njihov položaj in bi se ne zgražali na njem, kakor se zgražamo sedaj na stanju v deželi Koroški, ki je v drzen zasmeh najprimitivnejšim pojmom pravičnosti, ki ne odgovarja najelemenarnejšim zahtevam, ki jih moramo postaviti do katere si bode države, ako hoče, da jo bomo priznavali za pravno, moderno. Naši bratje na Koroškem ne nosijo bremena navadne, regularne opozicije, ampak nosijo jarm prosledovane, zaničevane raje — helotov, proglašanih brezpravnih... Naš življenj na Koroškem se ubija sistematiški: narodno, kulturno in politično!

Če je stanje naših bratov na Štajarskem za njanso manj suženjsko, ni to morda posledica večjega pravicoljubja in manj nasil-

nosti nemških večin po občinskih, okrajnih in v deželnem zastopu, ampak le jači odporni sili naših štajarskih rojakov. Da srditeži na Štajarskem niso ni za njanso bolji, nego oni na Koroškem, da niso nič manj brutalni, kjer imajo le moč za izvrševanje brutalnosti, o tem imamo prežalosten, sramoten izgled v proslulem Celju. Kar se je godilo v Celju povodom prihoda Čeških gostov, to je kazalo naravnost na zdvijane odnošaje in — zdvijane ljudi! In taki divjaški napadi se ponavljajo tam gori vsaki hip. O tem pa, kako ulogo je o teh dogodkih igral mestni zastop, ne treba govoriti; to so notorične stvari, za beležene tudi v kazensko-sodnih aktih.

Krvavi žulji naših štajarskih rojakov se porablja za nemško-nacionalne slavnosti in ponemčevalne zavode. Na polju šolstva se jim gode najhuje krivice. Da-si so tretjina prebivalstva — in gospodarski razmeroma jaka tretjina — nimajo srednjih šol, nimajo strokovnih šol, nimajo nlijedne meščanske šole in nimajo nijedne poljedelske šole. Da-si so tretjina prebivalstva, so v deželnem zboru obsojeni v obnemoglost, a postopanje z njimi od strani večine je tako malo podobno, ne le objektivnosti, ampak občevalnim formam med civiliziranimi ljudmi, da so zastopniki tretjine prebivalstva v deželi slednjič zbežali iz te družbe in se do danes niso več povrnili tja-ka! Slovencem brez izjeme je bil prešel v kosti in mozeg neki suženjski duh — kar je posledica gospodarskih in socialnih razmer, v katerih smo živeli skozi stoletja! Tisti suženjski duh zginja sicer nekoliko iz nas, ali ostalo nam je le preveč skromnosti in ponižnosti, kakoršnje bi zastoj iskali kje drugje in zlasti v narodu, moralno tako zdravem in s takimi bogatimi duševnimi darovi, kakor so podeljeni našemu narodu! V svoji ponižnosti in skromnosti se zadovoljujemo z vsakim malim in pridobiva nas že vsako malo znamenje dobrohotnosti! In naj smo še tako ozvolovljeni, že se nam jasni lice, čim nam je kdo pokazal le prijazen obraz. Posebno mirni pa so naši štajarski rojaki. Kdor ne more shajati z njimi, ta mora biti sam neznosen do skrajnosti. Če sotoraj zastopniki tega ljudstva posegli po skrajnem parlamentarnem sredstvu, po astenziji, če se je to ljudstvo razgrelo, da je jelo klicati po ločenju od zatirajočih je — večin, če tam gori ni več možno mirno medsebojno življenje: potem moramo priti do zaključka, da je sila postala skrajna in da so represalije od strani naših rojakov lesilobran, narekovane od tistega čuta, ki je veepljen vsakemu bitju božjega stvarstva: nagona po samoohrani, po rešitvi svoje ekzistence, svojega življenja!

Vzdahnala je, obrnila se in skušala zopet zaspati. A ni šlo. Dotaknila se je z roko velikega, umetno vezene monograma na blazini in skrbno vštih vzorcev ob robu. Vsklonila se je in gledala delo.

Kako je bila vendar pridna poprej. Skoro vse monograme in vse vezanje si je naredila sama za svoje bališče. Potipala je tenko fino blago in čudila se, kako da li še tako novo izgleda.

— Že tri leta — je vzdihnila in preiskovala, ni li popustila kje kaka nitka, ni se li napravila kje kaka luknjica? Pa vse je bilo celo in trdno.

Koliko časa vendar trpi taka-le stvar — skoro dlje, nego človek.

Tri leta, moj Bog, kako se je izpremenila sama!

Na lica jej je legel otožen izraz in prsti so se nemirno igrali z dolgimi razpletenimi lasmi.

Tri leta! Pogledala je na postelj poleg svoje in skoro bojazljivo opazovala lepo možko glavo, ki je ležala mej blazinami.

Prihodnjič hočemo pogledati nekoliko v naše Primorje!

V Trstu, dne 13. avgusta 1901.

Prva slovenska unijatska cerkev na Kranjskem. Iz Metlike javljajo, da so tam večer ob veliki udeležbi naroda slovesno blagoslovili temeljni kamen prvi slovenski unijatske cerkve na Kranjskem. Slovanski obredi so globoko gani vse navzoče.

Priobčujé to vest s pristržno radostjo, beležimo tu, da tudi vprašanje Rimanjsko dozoreva vspešno in da je dobre nade, da skoro zmaga želja, volja in hrepenenje naroda in da skoro izlije tudi na naše pokrajine svoje žarke svitla luč, ki sta jo slovanskim rodovom prižgala apostola naša. Pozdravljena bodi ta luč kakor jutranja zarja, oznanjajoča — Gospodov dan!

Politični pregled.

V TRSTU, dne 13. avgusta 1901

Volilni proglas katoliško-narodne stranke na Kranjskem. Sobotni »Slovenec« prinaša dolg volilni proglas katoliško-narodne stranke za bodoče deželnozbornske volitve na Kranjskem. V tem proglasu povdarja katoliško-narodna stranka posebno svoj značaj kakor kmetska stranka in obljubuje, da se bo v prvi vrsti potezala za koristi kmetskega prebivalstva; vendar pa pozivlje tudi meščanstvo, osobito malega obrtnika in trgovca, v svoje okrilje ter obljubuje tudi učitelstvu »luč resnične svobode«, ako se isto »reši sužnosti liberalnih mogotcev.« Izjavlja se za splošno in jednako volilno pravico, »ki privede kmeta do primerne veljave v deželi, v kateri tvori ogromno večino.« Varovati hoče slovenski značaj vojvodine Kranjske — pri tem pa zajedno tudi upoštevati pravično posest drugorodnega življa. Narodno-napredno stranko imenuje proglas židovsko stranko, stranko, kateri so uzor francoski framasoni, stranko, ki se je v državnem zboru javno zvezala z najhujšimi sovražniki slovenskega naroda, ki delujejo na to, da postane Avstrija podložna nemškemu cesarju.

Mi se ne bomo vtikali v volilne boje na Kranjskem in se bomo omejevali na poročanje. Ali prosili bi gospodo na obeh straneh, naj nehajo vendar enkrat s tistimi nesrečnimi komplimenti pred »pravično posestjo drugorodnega življa.« Ne le, da je tako

— Kako je lep! — dejala si je nehoté in zrla v ono možato res lepo obličje.

Tri leta! Kako sta se ljubila tedaj! Moj Bog, kako jo je imel rad!

Gledala je nanj, kakd so se mu jednarmeno vzdigala prsa, kako so se mu dolge goste trepalnice v polukrogu dotikale lice. In spomnila se je vseh onih trenutkov mlade sreče, vse one prekipevajoče radosti mejsebojne ljubezni. Spominjala se je, kako sta se kakor zaročena sprehajala po gozdu, kako sta kakor mlada zakonska nagajala drug drugemu, šalila se in smejala kakor dva otroka.

Da, prvo leto. Tedaj je bila pač srečna! — Ali ne, ne, že prvo leto so jele vstajati sence mej njima, temne prežeče prikazni, kakor madeži na čistem krilu; o že prvo leto je legala včasih njemu na čelo ona hipna nejevolja, hitro minljiva, a vendar tako žaleča, tako boleča.

Kako jo je včasih čudno pogledoval, tako vprašajoče; ona si dolgo ni mogla tolmačiti teh zagonetnih pogledov.

ostentativno povdarjanje svoje tenkovestnosti do drugorodnega življa v kričečem kontrastu z brezobzirnostjo in skoro nečloveško srditostjo, ki jo kažemo v borbi proti lastnemu drugače mislečemu bratu, ampak je politički neodpustna pogreška, dokler drugorodeci nikjer ne spoštujejo naše lasti. (Sicer pa je še odprto vprašanje, koliko poštene drugorodne lasti je v deželi, Kranjski? O, pokrajine, v katerih so danes Slovenci le še grobovi, govore žalostno zgodovino o načinu nastajanja drugorodne lasti v slovanskih krajih.)

Mi postajamo jednostavno smešni s tistim neprestanim molenjem drugega lica, ko nam je prvo že otemnelo od samih klofut, dobljenih od drugorodcev. Ali se nam morajo smejati ti poslednji, ko vidijo, kako jim neprestano prisegamo svojo tenkovestnost! Ne, ne in ne: dokler so drugorodeci z nami taki, kakor so dandanes z nami na vseh točkah, je umestna le politika: zob za zob! Mi potrebujemo iz Kranjske politiko represalij. Če na Kranjskem nočejo umeti tega, potem so nam povedali, da jih usoda obmejnih Slovencev ni malo ne briga.

Iz »Slov. Naroda« posnemamo, da je »Politično in gospodarsko društvo za Notranjsko« imelo v nedeljo v Št. Petru shod, na katerem sta bila proglašena kandidata: g. Arko za logaški, g. Ambrožič za postojnski okraj.

Kolegij sv. Jeronima v Rimu. »Obzor« javlja: »Kakor najboljši odgovor na izzivalno vedenje italijanskih, madjarskih in nemških novin o našem kolegiju v Rimu, pri našamo ponovno in iz povsem zanesljivega vira vest, da je sv. oče papež Lev XIII. z breve-jem od 1. avgusta »Slavorum gentem« naš kolegij sv. Jeronima in ob enem njega pravila odobrila tako uničil namere naših nasprotnikov. Res je sicer, kar konstatujemo z žalostjo, da se je proti temu kolegiju dvignil neki kanonik Dalmatincev, v družbi z nekimi Dalmatinci, da bi ga iztrgal iz rok Hrvatov, ali, hvala Bogu, njega tesnosrčni poskus se je izjalovil na korist hrvatske in katoliške stvari.«

»Agramer Tagblatt« od minole sobote se bavi s tem važnim vprašanjem na dveh mestih in obširno.

V uvodnem članku dokazuje, da ni nič res, kakor bi bilo soditi po gonji v italijanskih listih, da se je namreč v zavodu izvršila prava revolucija, češ: pred je zavod služil italijanskim interesom, sedaj pa se je spremenil v hrvatskega, ki bo naperjen proti Italijanom! Ravno zato, ker Italijani nimajo

A potem je prišla na to. O in zbolelo in zaskalelo jo je v sredu kakor tisoč ran. Sama se je včasih vpraševala skrivaj, v svoji duši, a da bi tudi on...

Zato je postajal tako hladen, zato ni bil več tako vesel!...

In potem oni dolgi, dolgi tedni, ko je vedno govoril o otrocih, o krstih in vpisal poglede tako očitajoče v njo! Kako so jej vrtali ti pogledi po sredu, se vjedali v mozeg, silili se v misli!!

Kaj, kaj je mogla ona za to?! Mar jej ni bilo že sami dovolj hudo?! Čemu jo je še on trpinčil?!

Kako nevsmiljeni znajo vendar biti možki, mislila je. Kako trgajo najbolj občutljive strani ženskega srca z neko pohotnostjo, kako vrtajo v meso, drezajo v živce!

Kaj je kriva, kaj?!

Nagnila se je nadenj in zrla mu v obličje. Tako rada bi bila poljubila ti pol odprti ustni. Ne, ne, znal bi se jeziti. Saj je postal tako čuden, tako strog in oster.

(Pride še.)

PODLISTEK

Je-li žena, če ni mati?

Zofka Kveder.

Zbudila se je. Skozi težke zastore silil je dan v spalnico. Dolgi svitli trakovi so se stezali po sobi, ostro meječi se v polumraku, počasi zginjevali in se zopet prikazevali, kakor je ravno zunaj sijalo solnce. Zamirajoči glasovi mestnega hrupa so prodirali skozi zaprta okna in v sosednji sobi čuti je bilo lahke stopinje hišine.

Odprija je oči, naslonila glavo v dlan in zamisljeno gledala zavite okraske in arabeske na tapeti. Z očmi je sledila tem potezom, ki so se odvijale, zavijale, vzdigale, padale in se zglobljevale tam pod stropom. Zrla je tja v tiste temne nasičene barve in štela od delke slikarj na stropu. Sviti žarki dneva pa so postajali intenzivnejši in se odbijali v visokem ogledalu nad umivalnikom v brusenih stekleničah na toaletni mizici in v svitli polituri postelj.

nobenega pravnega naslova za svojo akcijo, so najeli neke »rimske Dalmatince«. Le namen zavoda se je spremenil, ne pa njega značaj. Razmere v Rimu so se spremenile tako, da kakor hospicij nima zavod nobenega pravega smotra več. Zato se je spremenil v kolegij, kjer si bodo mladi hrvatski duhovniki spopolnjevali svoje studije, teološke in na drugih poljih znanosti. In Dalmacija ni izključena iz teh dobrot, marveč bo imela bržkone več koristi od tega, nego vse druge hrvatske dežele. Vse kričanje Italijanov je torej brez podlage. Ali oni vedo, kolikega pomena je tak zavod v sruu mesta Rima! Zato so klicali cerkvene in civilne oblasti na pomoč. Ali tega ni možno umeti, kaj imajo pri tem opraviti civilne oblasti? Ali ne je te razveljavijo papežev »breve«? Vsa agitacija izhaja iz sovražstva do jednega krščanskega naroda in je uprizorjena proti krščanskim namenom.

Na drugem mestu čitamo interesantno publikacijo iz peresa dr. Luke Zoreta iz Zadra, v kateri podaja avtor jasno in točno zgozovino zavoda ter dokaz, da se je ob reševanju tega vprašanja sveta stolica strogo držala zakona in pravice. Povprašala je škofo, ki so vsikdar izključno imeli vse aktivne pravice glede tega zavoda, in vprašala je tudi avstrijsko vladu, ki je fungirala kakor protektorica tega zavoda.

Italijanski in madjarski listi kažejo toliko nevednosti razmer, tako politično zagriženost, da je težko kaj odgovorjati na tako neumnost. Italijani zahtevajo neke pravice do tega zavoda, da si morajo vedeti, da je zavod že 5 stoletij izključno hrvatski zavod in da so se o njega ustanovitvi izključno Hrvatom dovolile pravice. Italijanom bi seveda ugajalo, ako bi premoženje zavoda dobili v svoje roke, ker bi potem še bolj mogli slediti iredentističnim ciljem na vztočni obali morja Adrijanskega!

Madjarom pa ne ugaja zavod zlasti zato, ker oni sami nimajo sličnega zavoda v Rimu. Ali pa smo mi krivi na tem? Mi si ne damo jemati kulturnih pridobitev le Madjarom na ljubo! Dr. Luka Zore zaključuje: »Naj le krič naših nasprotnikov seza do njega (do papeža); on se gotovo ne bo oziral nanje, kakor se ne ozira na marsikaj družega. Kar pa se dostaje pretvezne akcije italijanskih oblasti, menimo, da moremo biti mirni radi tega, ker se nadajamo, da bo avstrijski urad za vnanje stvari znal čuvati lastnino svojih lastnih podanikov.«

Mi pa konstatujemo vnovič, da se to gonjo sovražstva proti jednemu krščan. narodu in proti krščanskim namenom uprizorili katoliški duhovniki; da so v ta namen stopili v zvezo s protikatoliškimi krogi in da kličejo na pomoč civilne oblasti iste Italije, katero sv. Stolica smatra nasprotnico svoje slobode in svoje neodvisnosti. Konstatujemo nadalje, da po slovesni izpovedi duhovnika dr. Luke Zore so to storili iz pohlepnosti po premoženju zavoda in pa zbok iredentističnega mišljenja svojega. Po teh podatkih si morete ustvariti sliko teh duhovnikov in dobite tako tudi fotografijo — tizaških duhovniških reformatorjev. Ako so tu stopili v očitno revolucijo proti sklepu glavarja katoliške cerkve samega, se-li potem še čudi kdo, da sovražijo svojega škofa?!

Albansko vprašanje. To najnovejše kočljivo vprašanje je počelo — posebno potem, ko so v italijanskem parlamentu razpravljali o njem — vedno bolj zanimati javnost. V prvi vrsti se za to vprašanje seveda zanima avstrijska, italijanska, albanska in črnogorska javnost. Izmed laškega časopisja se je dosedaj pokazala najbolj objektivno turizmska »Stampa«, ki se bavi s tem vprašanjem v dveh dolgih in temeljitih člankih; jednim lastnim in jednim posnetim po braseljskem listu »Albania«, ki je pisan po odličnih Albancih in zastopa albanske interese.

V svojem lastnem članku razmotriva »Stampa« moč in upljiv Avstrije v Jadranskem morju in v Albaniji.

Italija, pravi rečeni list, se je dosedaj zanimala samo za rastoči upljiv Francije v Sredozemskem morju, a je popolnoma zane-marjala svoje interese na Jadranskem morju. Tu ima Italija tako šibko mornarico in tako neznatne utrdbe, da to popolnoma izginja pred kolosalno močjo, ki jo ima Avstrija na Jadranskem morju. Članek opisuje nadalje glavne avstrijske vojaške po-taje ob Adriji ter avstrijsko bojno mornarico, za katero da Avstrija troši komaj jedno tretjino od tega, kar troši Italija za svojo, kljubu temu pa da

je avstrijska mornarica, zbok izvrstne organizacije svoje, še enkrat toliko močna, nego italijanska. Zbok svoje izvrstne mornarice, s katerose, kar se tiče primerne sestave, ne dá primerjati nobena druga bojna mornarica na svetu, osvojila da si je Avstrija popolno gospodarstvo nad Jadranskim morjem, katero gospodarstvo sega sedaj do albanskega mesta Dulčinj, a vse kaže, da se v nedavnem času razširi še dalje ob albanskem obrežji proti jugu. Avstrija pa si je znala se svojo politiko tudi moralno osvojiti Albanijo in pridobiti si tam tak upljiv, da ga ni jedna druga vlast ni v stanu izpodriniti. Avstrija si pridobiva v Albaniji brez vsacega hrupa vedno trdnjše tla s pomočjo trgovine, cerkve in prosvete. Avstrijski držav-niki imajo v vnanji politiki jako lahek posel, ker se avstrijski narodi medsebojno borijo in so apatični za vnanjo politiko.

Največje simpatije pa si pridobiva Avstrija v Albaniji s svojo lastno notranjo upravo, katera provzroča občudovanje med Albanci.

Tako sodi laški list »Stampa« o albanskem vprašanju; jutri hočemo podati na kratko mnenje Albancev samih o tej stvari.

Ne brigajo se za sodbu Evrope! V nedeljo so imeli v Londonu tako imenovani unijonisti svoj velik shod. Kakov veter je vel na tem shodu, nam pove že fakt, da je bil glavni govornik tisti človek brez vesti in srca, ki čuje na ime Chamberlain in ki je v sramoto človeške civilizacije celó angleški minister za kolonije. Zasmehoval je ono frakcijo liberalne stranke, ki sledi čestitljivim in človekoljubnim tradicijam nepozabnega Gladstonea; zasramoval je irske nacionalce kakor izdajalce, da si ne delajo družega, nego da se upirajo sramotnemu položaju, v katero jih tiče angleška brezsrčnost. Kakov cinik je ta človek, kako brutalen v svojem mišljenju, kaže njegov izrek, da je to posebna angleška liberalnost, ako so Irei sploh zastopani v parlamentu. Na višek svojega cinizma se je pa Chamberlain povzdignil, ko je govoril o vojni v južni Afriki.

On ve, da vsa poštena Evropa, v kolikor se ni odtgnila človeškemu čustvovanju, obsoja že to vojno samo, a še bolj postopanje Angležev v tej vojni. Bal se je, da bi ta splošna sodba omehčala kamenita srca njegovih rojakov, ali zdaj se veselijo, da temu ni tako in mu popolnoma zadošča, ako postopanje Angležev hvali — angleška rasa križem sveta.

In ta zbor kamenitih src in neobčutnih duš je vladi, ki je izzvala tako zločinsko vojno, ki daje proganjati in goni v smrt slabotne žene in nedolžne otročiče, izrekel — svoje zaupanje.

Torej oni se ne brigajo za sodbu Evrope. Ves civilizirani svet jih proklinja, a one so veselo svoje lastne hvale in — pričakovane ga ropa!

Tržaške vesti.

Zopet nova postojanka! »Konsumno društvo« pri sv. Mariji Magdaleni spodaj je kupilo od gospoda Konstantina Federja za 20000 gld. hišo na krasnem kraju ob istrski cesti, kjer si postavi svoj narodni dom! Slava vrlemu društvu, slava vrlim rodoljubom pri sv. Mariji Magdaleni! Posebno čast in hvalo pa blagajniku društva, gospoda Ivanu Marsicu, ki ima največ zasluge na tej pridobitvi in ki je svoje premoženje postavil v jamstvo! Pogodbo so podpisali danes v pisarni g. dr. Rybača.

Pojte v Ljubljano! Pišejo nam: Pojte v Ljubljano! Ta oklic odmeva po vseh tržaških velikih in malih uradih, kjer le go-spoduje 2000-letna — tržaška kultura.

Tri leta je minolo, odkar je neki 66-letni delavec od sv. Jakoba zbolel za revmatizmom. Od tistega časa ni imel siromak ni najmanje podpore od nobene strani. In pregovor pravi: sila kola lomi! Sila je primorala tudi tega siromaka, da se je nekega dne podal k okrajnemu načelniku pri sv. Jakobu, da bi mu le-ta napravil spričevalo, s katerim bi mogel v ubožnico zaprositi za kako podporo ali pomoč. Vstopivši je potožil gospodu svoje bedno stanje. Načelnik ga je vsprejel uljudno in tudi ustregel njegovi želji. (Priznati moramo, da je šentjakovski načelnik pošten mož). Oni siromak se je podal na to z dobljenim spriče-valom v mestno ubožnico. Vstopivši je vprašal vratarja, kam se mu je obrniti s tem listom? Vrtar mu je pokazal vrata k blagajni. Mož je sledil migljaju, vstopil ter predložil uradniku spričevalo. Ko je le-ta

prečital, je vprašal našega človeka, ali hoče imeti listič, da pojde po nekoliko »kuhe«. »Hvala gospod, na vaši dobroti, tudi to je dobro — je rekel naš človek — ali bi vas prosil, da mi daste tudi kako podporo, ker mi je hišni gospodar zagrozil, da me z vso družino vred vrže na ulico. Prosim torej po-nižno, da mi pomorete nekoliko.« — Tako je prosil in tožil naš mož. Ali odgovor je bil »Pojte v Ljubljano, tu nimamo pod-pore za vas!« Zastonj je prigovarjal siromak, da je že 32 let v Trstu in da še ni nikoli ni pol novčiča poslal v Ljubljano, in je vse kar je v Trstu zaslužil, tudi v Trstu potrošil, poleg 300 gld, katere je bil seboj prine-sel v Trst in poleg svojih življenskih moči in svoje najlepše dobe, ki jo je izrabil tu! »Kaj mi govorite o Ljubljani?! Jaz sem v Trstu polomil svoje kosti, ne pa v Ljubljani!« Tako je vskliknil mož v skrajnem ogorčenju.

Dobivši takov odgovor, se je polastilo uradnika »usmiljenje« in vrgel je revežu eno celo — krono. Mož je sicer vzel tudi to ma-lenkost, ali odhajal je žalostnim sreem in s solzami v očeh.

No, mi bi vprašali dotičnega uradnika, da-li tudi kakemu Napolitanu, ki je morda še-le pred par dnevi prišel, daje takov odgo-vor? In Neapelj je menda nekoliko dalje od Trsta nego pa Ljubljana in je tudi to ne-mala razlika, da Napolitan ni Avstrijec, ka-kor je naš človek! To razliko bi morali po-števati, dokler je Trst — avstrijsko mesto!

Lepi Lah! to! Iz Škedenja nam pišejo: Nekdanji bivši narodnjak S. V. mi je prinesel te dni laško pisan plačilni nalog ter me pro-sil, naj mu razložim v našim jeziku, kaj prav za prav pravi ta listina? Jaz sem ga seveda pošteno očel ter mu očital, naj bi bil zahteval slovenski plačilni nalog, ako ne zna laški. In veste, kaj mi je odgovoril možak! Čemu da stavimo take nesmiselne zahteve, saj da smo vsi Italijani! Kaj ne, to vam je res pravi poštenu puro sangue toscano, ki pri-haja z laško listino k Slovenceu, da mu ta — njemu, pravemu Italijanu — v slovenskem jeziku razloži, kaj pravi laška listina! Bog daj noreem pamet!

Drugi tak »Lah«, došel semkaj s Hrvat-skega, imenom Anton Ud., pa piše tako-le blagoslavno toskanščino: »mezo cilo di panj mezo cilo di eukeri« (Evviva Dante! Op-porednega stavea). Ta mož je dal lansko leto svojega sina v laško ljudsko šolo. Na tem pa menda ni toliko on kriv, kolikor naš Ultralohon diregente Sovieh (recte Sovič) iz Padene v Istri, kjer bi zastonj ponujal ka-kemu »vaščanu« vso Italijo v dar, ako bi ti bil mož v stanu umeti vsaj jeden laški stav-ek! Ta krevljasti Sovič, z dolgimi ušesi in z razmršenimi lasmi je namreč tega menenja, da je vsaki otrok že v petem letu svoje dobe sposoben za vstop v laško ljudsko šolo, do-čim sme v slovensko ljudsko šolo vstopiti še-le po dovršenem šestem letu. Zgoraj ime-novani Hrvat Anton Ud. je hotel namreč dati svojega otroka v slovensko šolo, a naš diregente je rekel, da je deček za sloven-sko šolo še premal in ga je spravi-l v laško šolo! Ali je komedija to! Tako lovi ta sovasta duša naše otroke in za-vaja nerazsodne stariše!

Popoludanska veselica »Del. podp. društva« je bila vredno nadaljevanje pred-poludanskega slavlja. Vrt je bil lepo odčen zastavami in baloni. Udeležba je bila častna iz vseh slojev. Pevske točke je oskrbovalo zopet »Slovensko pevsko društvo« s tisto točnostjo, katero smo že vajeni pri tem dru-štvu. Vsaki točki je sledil viharen aplavz, da so morali ponavljati. Velikanski utis pa je napravila Iv. pl. Zajca »Hrvatska Davo-rija«, katero so peli s spremljevanjem g. Pe-vovodjo g. Bartela je nadomestoval g. Pe-licon; mladi gospod se je pokazal kaj spret-nega pevovodjo.

Kaj vredno je stala pevcem ob strani veteranska godba pod vodstvom gospoda kapelnika Wagnerja. Ta godba, kakor je bila v nedeljo, se lahko pokaže pred vsakim občinstvom. A ne le, da je kos svoji nalogi v muzikaličnem pogledu, ampak hvalevredno na njej je, da se trudi s posebnim vnemo, da zadošča tudi narodnemu čustvovanju našega občinstva. Zato je na veselici minole nedelje mnogo pripomogla k navdušenju, ki je vla-dalo med občinstvom.

Diven, vnmalen in navduševalen je bil govor gospoda predsednika, profesorja Man-dića, ki je sonornim glasom slikal plodo-nošno delovanje »Del. podp. društva«. Ko je omenjal, kako veličasten je bil zjutranji del

slavnosti in je povdarjal, da je zastava tega društva poleg vojaške in veteranske jedina, ki sme ponosno plapolati po tržaških ulicah — iskrijo je v očeh našega delavca od po-nosa in razvnel se je orkan navdušenja. Ali tega prava — je nadaljeval govornik — si naša zastava ni pridobila s kakim izdajstvom na svojem ugledu in svoji časti — ona je in ostane čista in neomadeževana narodna za-stava, zbirajoča okolo sebe slovenske delavce in deleča jim materialnih in duševnih dobrot. Potem je govornik pozival delavce, naj one izgubljene ovce, ki se tavajo okolo v temi, vabijo pod to zastavo, in iz tisoč grl so se odzvali: hočemo, hočemo! Na konečni vsklik: živi in cveti naše delalsko podporno društvo — zaorili so zopet naši delavci in njihovo vsklikanje se je spajalo v veličastno manife-stacijo z zvenečimi akordi naše veličastne marziljeze — Davorina Jenka.

Prelepa točka na programu so bili tudi umetniški ogni našega pirotehnikarja Zobe. Ob-činstvo se je kar divilo zares očarajočim efektom, ki jih zna proizvajati roka gosp. Zobe.

R-janje je trajalo pozno na večer in se je zaključilo — kakor zjutranji del slavnosti — v srčno zadovoljstvo nas vseh in v oso-bito čast našega moža žuljavih rok.

Glasovi o slučaju kuge v Trstu ne-utemeljeni. Včeraj se je raznesel po mestu glas, da se je na nekem Lloydovem parniku, zasidranem v naši luki, pojavil slučaj kuge. Stvar je sledeča: Početkom tekočega meseca je dospel semkaj iz Carigrada Lloydov par-nik »Poseidon« s 17 potovalci. 17 letni Karol Canaruto, vajenec pri strojevostvu v istem parniku, podal se je takoj istega dne domov k svojim staršem, ki stanujejo v ulici Chiozza št. 7. IV. nadstr. Kmalu za tem je zbolel, naslednjega dne pa se je podal na parnik po neke svoje stvari in se dal o tej priliki pre-iskati po zdravniku na istem parniku. La-dijin zdravnik je konstatiral, da je mladenič bolan na neki nalezljivi boleznii in naznanil stvar takoj mestnemu fizikatu. Ta je dal dečka pregledati in ko se je prepričal, da je bole-zen nalezljiva, je dal zapreti dotično stano-vanje in postavil stražnika, ki pazi na to, da dotična družina ne pride v dotiko z drugim ljudstvom. Ker se je raznesla po mestu vest, da je navedeni slučaj, slučaj kuge, izdal je mestni fizik izjavo, da ni nikakega znaka, iz katerega bi se dalo sklepati, da je mladenič bolan na kuge.

Koliko se pokadi na Primorskem? Iz uradne statistike finančnega ministerstva je razvidno, da se je l. 1900. pokadilo na Primorskem za 7,34.437 kron tobaka in sicer: 330 tisoč kron več, nego l. 1899. in sicer: 32 milijonov smodk iz domačih tovarn; 191 milijonov svalčič; črez 2000 meterskih stotov tobaka za njuhanje in 6436 meterskih stotov tobaka za kadenje.

Deželno sodišče v Trstu. Pred sod-niki so stali včeraj Josip Gerli, Ivan Baša, Fran Božič, Anton Božič, Ivan Sluga in Mi-hael Gerli vsi iz Podgrada. Na praznik sv. Ivana so bili pred neko gostilno blizu Pod-grada napadli nekega Ivana Božiča in jeden izmed njih dal mu je tako močen udarec v rebra, da mu je zlomil dve kosti. Ker obto-ženci niso hoteli izdati kriveca, bili so vsi ob-sojeni in sicer: Ivan Sluga na 3 mesece in vsi drugi vsaki na 2 mesece težke ječe. Vsi skupaj pa morajo plačati poškodovaneu 104 krone odškodnine.

Dva prebrisana in nepopoljšljiva junaka, ki sta bila že neštivilnokrat obsojena radi vseh možnih zločinov in prestopkov, 33 letni težak Angelj Pischler in 23 letni sodar Ivan Milich, stala sta včeraj pred sodniki in od-govarjala za svoje najnoveje čine. Dne 29. junija t. l. udrla sta Pischler in neki drugi nepoznani tat v stanovanje soprogov Gold v Rocolu št. 764 in pokrala toliko kosov obla-čil, kolikor sta jih mogla nesti. Neka Marija Šinigoj je opazila zlikovce ter upila na po-moč. Na upitje je pritekel neki kmet ter ustavil tatova ravno na vratih, ko sta hotela popihati jo s pokradenimi predmeti. Ko sta tata spoznala, da bi se jima moglo kaj ne-ljubega pripetiti, spustila sta pokradene stvari na tla in zbežala.

Še istega dne je prišel Pischler v roke pravice in bil odveden v zapor. S tem sku-paj stal je pred sodniki tudi zgoraj omenjeni Milich, obdolžen, da je svoječasnno grozil so-progoma Kermol, da je istima pobil okna in da je redarje, ki so ga takrat prijeli, opsoval in bil po njih s pestmi in nogami. Sodni dvor je spoznal oba krivima in obsodil Pischlerja na 6 mesečno, Milicha pa na 18 mesečno težko ječe.

Najdeno človeško okostje. Fran Gornizelj je naletel včeraj zjutraj v gozdu med Prosekom in Opčinami na človeško okostje, ki je imelo glavo oddeljeno od trupla. Ko se je nekoliko zavel od groze, ki se ga je bila polastila ob tem nenavadnem prizoru, nadaljeval je svojo pot in sporočil nekemu finančnemu respecijentu kar je videl. Ko je slednji obvestil o tem orožniško postajo, telefonirali so od tam takoj mestnemu magistratu, ki je odposlal na lice mesta komisijo, sestavljeno od magistratnega tajnika dr. Saversieha in zdravnika dr. Degano. Komisija je našla okoli okostja vrata kos vrvice, drugi kos pa na bližnjem drevesu, iz česar se da sklepati, da se je neznana oseba obesila in sicer — soditi po ostankih obleke in po že skoraj popolnoma okostenelem telesu — že pred kakimi 6 meseci. Zdravnik meni, da je moral biti obešenec mož kakih 25 let. Iz ostankov obleke pa je sklepati, da je pripadal delavskemu stanu. Pri njem so našli samo prazno novčarko, skatljivo užigalk in omot črne niti. Našli pa niso ničesar, po čemer bi se moglo pogoditi njegovo identiteto. Bržkone je bil mož iz kakega oddaljenega kraja ter je potoval tu iskaje dela, kar bi se dalo sklepati prvič iz tega, da je imel pri sebi, kakor imajo navadno potujoči delavci, svitek niti, in drugič iz tega, da se ob času, ko se je mogel neznaneč obesiti, tu v obližju ni pogrešale oseba, ki bi odgovarjala znakom obešenca.

Poskušeni samomor. Na dvorišču neke hiše v ulici Squero nuovo zastrupil se je sinoči ob 9. uri 15-letni Anton P., kovaški vajenec v neki kovačnici v ulici Solitario. Stanovaleci so slišali mladčeve stokanje ter so prišli takoj in ga našli na tleh ležečega in zvišajočega se v grozljiv mukah. Ta žalostni dogodek so naznanili hitro fantovim starišem, ki so ga v kočiji odpeljali v bolnišnico, kjer mu je zdravnik Grisegno izpral želodec in mu rešil življenje.

Zdi se, da se je hotel umoriti, ker se je bal, da ga gospodar ne vzame več na delo, ker je bil radi boleznii izostal nekoliko dni.

Dražbe premičnin. V sredo, dne 14. avgusta ob 10. uri predpoludne se bodo vsled naredbe tuk. c. kr. okrajnega sodišča za civilne stvari vršile sledeče dražbe premičnin: v ulici S. Filippo št. 8, oprema v zalogi in tehtnica; v ulici Nuova št. 30, oprema v zalogi; v ulici Alfieri št. 4, hišna oprava; v Rocolu št. 418, voli; v ulici delle Poste št. 14, papir, molitvene knjige in drugo.

Vremenski vestnik. Včeraj: toplin er ob 7. uri zjutraj 24.0, ob 2. uri popoldne 29.0 °C. — Tlakomer ob 7. uri zjutraj 764.8. — Danes plima ob 7.51 predp. in ob 6.42 pop.; oseka ob 1.10 predpoludne in ob 1.42 popoldne.

Vesti iz ostale Primorske.

× [Kako gospodarstvo je to? — Železnica in nastajajoče razmere. — Priznanje našemu obrtniku.] Iz Podbrda na Tolminskem: Gospod urednik! Morda ustrežem Vam — pa tudi čitateljem »Edinosti« s par vrsticami iz naše dozidaj skoro pozabljenе gorske vasice, ki pa se v zadnjem času večkrat omenja v zvezi z bohinsko železnico.

Kakor že omenjeno, je bila naša skromna gorska vasica do najnovejšega časa ostalemu svetu popolnoma nepoznana. Ptujca tu niti ni bilo videti; k večjemu če je zašel sem vsako desetletje enkrat kak izgubljen turist. V zadnjih desetih letih pa se je predručilo marsikaj. Dobili smo po baški dolini lepo cesto, dobili smo vsakdanjo, redno vožno pošto itd. Gradila se je tudi cesta čez Petrovbrdo po Kranjske naje, a letos je delo naenkrat ustavljeno. Kaki vzroki so tu mero-dajni, to nam je velika uganjka, ker jasno je, da — dotlej, ko začnejo velika dela na železnici, bo morala biti dovršena tudi cesta na Kranjsko. Da bi zveza z Gorico zadostovala za dovažanje materiala in potrebnih živl za par tisoč ljudi, na to ni niti misliti. Ako torej ne nadaljujejo z delom sedaj, morali bodo kar čez noč zgraditi cesto, ko se pokaže, da ena sama ne zadostuje! To vse bi morali znati tudi merodajni krogi na mestništvu v Trstu! Zato je čudno, neumevno, kako je mogoče, da ne nadaljujejo z delom, tembolj, ker ima vlada potrebno sveto na razpolago. Podjetnik Lončarič, ki je bil zgradil prvo sekcijo ome-njene ceste, stavi! je vladi razmeroma jako ugodne pogoje, pod katerimi bi dovršil vso cesto do konca tega leta. A vlada je njegovo

ugodno ponudbo takoj odklonila. Pozneje, ko ni hotel nikdo — na javni dražbi — prevzeti tega dela po cenitvi in proračunu, bila je vlada pripravljena vsprejeti ponudbo g. Lončarič-a, a ta ni hotel več prevzeti dela, marveč je zahteval znaten povisek. Zdaj ne znamo nič, pri čem smo, ali toliko je jasno, da je vlada tu zabila prav po neum-nosti najmanje 100000 krvavih, od davkoplačevalcev skupaj zloženi kron!! A škoda bo vedno večja, ker bodo stanovanja in živila z vsakim dne-vom dražja in logično bodo dražje tudi de-lavne moči.

Primorski vladi in njenim organom je seveda to malo mar; ker oni zavrženi denar že spravijo skupaj z navijanjem davčnega vijaka.

Govoril sem o cesti čez Petrovbrdo, a mnogo važnejša je seveda železnica, katero pričakuje vse kakor Izraelci obljubljeno de-želo. No, gotovo je, da železnica vse obsto-ječe razmere postavi na glavo. Dosedanje življenje se preobrne popolnoma. Obrtniki, trgovci — osobito pa gostilničarji — pričakujejo zlatih časov. Da se le ne prevarijo! Zdi se mi, da so naši ljudje vse preveč staroko-pitni ter ne znajo koraka vspretno vzdrža-vati z duhom časa. Seveda, pri nas gre o prehitro naprej. Prehitro bile so stare raz-mere na glavo postavljene in mi se ne mo-remo tako naglo priučiti novim razmeram. Naši dobri Podbržani ne morejo pojmiti, njim ne gre in ne gre v glavo, kako je to, da bi morali danes naenkrat drugače delati, nego so delali včeraj. In vendar so se pri nas kar čez noč vse obstoječe razmere popolnoma pre-drugačile. Te razmere pa naših ljudi niso našle dovolj pripravljenih in naši trgovci, obrtniki — v prvi vrsti pa gostilničarji — zde se mi napram novim razmeram pravi ptujci v Jeruzalemu. Naši ljudje imajo pre-cej podjetnega duha in tudi dobre volje, ven-dar bi trebalo obojega še mnogo več. Pred vsem pa bi trebalo več umevanja nove dobe. Sicer pa: čemu pripovedujem vse to? Go-tovo je, da se ne samo za našo vasico, ampak za vso baško in soško dolino bližajo nov-časi, osobito pa za trgovce in obrtnike. A pečena piščeta ne bodo nikomur letela sama v usta. Treba jih bo zaslužiti. Zato pa: Pod-bržani, glejte, da boste imeli glavo na vratu! Glejte, da boste umeli duh časa, da boste znali uravnavati svoje postopanje tako, kakor zahteva nova doba, kakor zahtevajo novi časi! Kajti, verujte mi, ves ostali svet se ne bo ravnal po Podbržanih, ampak Podbržani se bodo morali ravnati po ostalem svetu! Samo križanje in tarnanje ne pomaga, treba se je tudi pripravljati, ker sicer se bo marsikdo pozneje trkal na prsa, ter govoril: Mea culpa...! Kdor ima ušesa, naj posluša!!

Pripravljalna dela pri železnici napredu-jejo počasi. Dela blizo pol stotine delavcev. Dozidaj so že skopali od naše strani okoli 250 metrov predora, od bohinske strani so v zemlji že kakih 400 metrov. Delavci v zemlji delajo po 8 ur in se vrste noč in dan. Za ventilacijo je poskrbljeno s posebnim stro-jem, s katerim pumpajo zrak v predor po posebnih železnih ceveh. Pri stroju za venti-lacijo delajo po dva delavca, kateri se vrste tudi vsakih osem ur. Ostali delavci delajo po 12 ur na dan.

Minoli mesec (30. julija) je bil tukaj že-lezniški minister Wittek, kateri si je ogledal dela v predoru. Seveda smo ga primerno po-zdravili. Iz nad griča razlegalo se je veselo pokanje topičev, a iz nad hiš so plapolale po-nosne narodne trobojnice.

Minister si je ogledal delavnice tukajš-nega krojaškega mojstra Josipa Muniha. Dal si je razkazati zalogo blaga ter nareje-nih oblek. Vprašal je g. Muniha, od kje do-biva blago, kam razpošilja toliko oblek itd.? In ko mu je gospodar razjasnil, da izgotov-ljeno obleko razpošilja skoro v vse dežele avstro-ogrske monarhije, v Bosno in Herce-govino ter celo v balkanske kneževine in v Romunijo, se je ekselence zelo čudil, češ, kako je mogoče, da je v teh krajih tako razvit obrta in razširjena trgovina?! In da se je ekselence čudil temu, da iz naše gorske vasice gre za tisoče in tisoče izgotovljenih oblek na vse strani, je to umevno. Ako je pogledal minister visoke gore, ki se vpenjajo iz Podbrda na vse strani proti nebesnemu svodu, pa je o tem pomislil, da je v tej, do-zdaj od ostalega sveta odločeni vasici jedna obrt tako razvita, da je ista podlaga blago-stanju mnogih družin, moral se je ekselence čuditi!!

Mi pa upajmo, da z železnico nastopijo

za našo vasico še boljši in srečnejši časi, v kar pomozita Bog in razum Podbržanov!

× Stavka v Nabrežini. Kakor do-znajemo iz Nabrežine je položaj skoro brez vsake nade. Včeraj zjutraj so bile baje di-spozicije precej dobre, ali hkratu — ne ve se, kaj je prišlo vmes — se je nasprotstvo zopet poojstrilo tako, da so baje gospodarji izjavili, da se sploh ne pogajajo več. Kon-sekvence temu štrajku je možno ceniti po govorici, da je neki gospodar odklonil radi štrajka neko velike naročilo.

Vse to dajemo v javnost po pravilu: relata refero. Prosimo vestnega in točnega sporočila.

× Kmetijsko društvo pri Ore-hu, občina Milje v Istri, je odneslo osno-valni občni zbor, napovedan na 18. t. m., na nedoločen čas.

Vesti iz Kranjske.

* To je — internacionalno! V Šiški pri Ljubljani so imeli minole nedelje veselico, katero so priredili železniški delavci. Ti pa so menda večinoma socijalisti. Lahko je umevno torej, da so bili lepaki dvojezični, a še laže, da je bila nemščina na prvem mestu, a najkže, da je došlece pozdravljal nemški napis »Willkommen« ter da sti bili na programu le dve slovenski pesmi, a vse drugo je bilo nemško. Vse to je umevno, ker to je — internacionalno, ako se na slov. zemlji prirejuje nemške veselice. Kdor ne veruje — plača filiko!

Malo manje umevno pa je, kako je moglo na taki veselici sodelovati neko slovensko na-rodno društvo!! Pravijo tudi, da v Šiški dobe skoro šulferajnsko šolo. Najneumevneje nam je pa, da se morajo Slovenci ob takih razmerah klati — med seboj.

Poleg tega umevnega in neumevnega pa je žalostno, da človeku sili rudečica v obraz — da se je gori omenjena veselica vršila v rojstni hiši buditelja naroda slovenskega, pes-nika »Ilirije oživljene«.

* Dva ubežnika. Iz mestnih zapo-rov v Ljubljani je ubežnil tat bicikljev, Anžič. Ta Anžič pa je jako uljuden človek. Vrata zap rov je lepo zaprl za seboj in na cesti je nekega redarja pozdravil prijazno, odkrivši se: »Dober dan, gospod stražnik!« Potem se je začel lov za tatovom, seveda na bicikljih, kakor je dostojno — tatu na bi-cikljih! Dobili ga pa še niso!

Drug ubežnik je bil včeraj v Ljubljani nek blazenec, ki so ga doveli iz Gradea v Ljubljano z drugima dvema blaznencema. Tudi tega so morali loviti cele tri ure in so ga slednjič ujeli nekje v ljubljanski okolici.

Vesti iz Štajerske.

— Velikansko drevo. Iz Rajhen-burga pišejo »Slov. Narod«: Dne 9. t. m. so nam privlekli iz Globočega pri Planini »starega očeta« vseh jelk, to je velikansko hojo. Visoka je bila 82 metrov. Petnajst metrov nad zemljo meri jej kubično obtesan hloh 1 m 30 cm v premeru. Dolenji hloh ob-sega 180 kubičnih črevljev, a drugi gorenji 92. Odpadki tega orjaka znašajo 90 kubičnih črevljev. Vsega lesa brez vej je imela torej ta hoja 362 kubičnih črevljev. Pošljemo jo v Trst. Pa sta še dve taki zverini v gozdu; podero jih skoro. Izvedenci jim prisojajo sta-rost 11 do 12 sto let.

Književnost in umetnost.

Znamenit umetniški dogodek. — V Vidmu (Udine) se pripravljajo za prve dni septembra (od 1. do 10.) izredne slavnosti o priliki velikega romanja k znamenitemu sve-tišču »Beata Vergine delle grazie«, katerega se udeležijo od vseh krajev gornje Italije in tudi iz Primorja.

Med drugim se bo proizvajal »Il Natale« najboljši oratorij slavnega Perosi-ja. Zanima-je za ta umetniški dogodek je tako veliko, da se mi zdi potrebno opozoriti nanj tudi Slovence. Mladi duhovnik, skladatelj Perosi, je svetovno znan in ni treba govoriti o njem. Svoječasno je podal o njem navdušeno črtico s portretom ljubljanski »Dom in Svet«.

Omenjeni oratorij se ni še nikoder pro-izvajal na Beneškem, zato je pričakovanje uprav febrilno. Proizvajal se bo štir-krat za-poredoma. namreč 5., 6., 7. in 8. septembra pod vodstvom Perosi-ja samega. Umet-niki bodo izključno prve vrste, namreč okolo 50 ženskih glasov iz »Turinske akademije«, ki slovi za najboljšo koralno korporacijo ita-

lijansko; potem bo 60 moških glasov »Perosi-jevega salona« iz Milana in okolo 90 iz-vrstnih milanskih orkestralnih profesorjev. Solisti bodo: slavni bariton Kaschmann, tenor Fasciolo, sopran gospica Ticeci, mezzo-sopran Fino-Savio.

Kakor se vidi, dogodek bo brez dvombe prve vrste, kar potrjuje že sama navzočnost skladateljeva, ki se ne udeležuje, če ne vidi gotovega umetniškega vspeha.

Proizvajanje se bo vršilo v prostorni in krasni stolni cerkvi z jako nizkimi cenami. Plača se 2 (dve) liri vstopnine; potem notri, kdor želi tedeža, plača 4 lire za navadno sto-lico, 5 za boljšo, 8 za fotelj.

Kdor se želi udeležiti naj v kratkem naznaní dan, ter naj pošlje že naprej denar za vstopnino in sedež, da ne bo moral zunaj ostati, kajti, kakor se vidi, bo udeležba ogromna. Zato se je obračati na: »Comitato dell' oratorio »Il Natale di Perosi« Udine (Italia). T.

Brzjavna poročila.

Vojna v južni Afriki.

PARIZ 13. (B) Senator Pauliac, pred-sednik odbora prijateljev Burom, je izjavil nekemu zastopniku lista »Eclair«, da se Ho-landci na Kapu meseca novembra ali de-cembra upro v velikih masah.

† Crispi.

RIM 12. (B.) Pravijo, da je Crispi v svoji oporoki označil neko politiško osebo, ki naj pregleda njegove papirje in naj objavi njegove memoire (spomine).

RIM 12. V zadnji uri pred smrtjo Crispijevo je došla iz Trsta brzjavka nastopne vsebine: »Patrijotje Trsta pošiljajo mučnim srcem svoj zadnji pozdrav«.

RIM 12. (B) Pisarna Stefani javlja, da se bo vršil Crispijev pogreb jutri (v sredo) ob 5. uri pop. Truplo odpeljejo na neki vojni ladiji v Palermo.

NEAPELJ 13. (B) Kralj je doposlal Lini Crispi sledečo brzjavko:

»Smrt Frana Crispija me je globoko užalostila. Stari, zasluženi patrijot ostane vedao v spominu, kakor jeden sostvariteljev združene Italije, kateri je posvetil velik del svojega življenja. Jaz ohranim vedno v dra-gem spominu njegovo udanost do mojega očeta in do mene. S temi čutili izrekam Vam in Vaši družini svoje sožalje, kateremu se pri-družuje tudi kraljica. — Viktor Emanuel.«

Ogleduha prišli.

PARIZ 13. (B.) Kakor javlja »Petit Journal« iz Naey, so tam zaprli nekega moža, ki se je izdajal za Angleža, o katerem pa menijo, da je nemški ogleduh. Prijeli so ga v istem trenutku, ko je na način, da je vzbujal pozornost, ogledoval strategiška dela v bližini utrdbe Frouard.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
MIZARSKA ZADRUGA V GORICI
z omejenim jamstvom
naznanja slovenskemu občinstvu, da
je prevzela
prvo slov. zalogo pohištva
iz odlikovanih in svetovnoznanih to-
varn v Solkanu in Gorici
Antona Černigoj-a
katera se nahaja
v Trstu, Via Piazza vecchia
(Rosario) št. 1.
(na desni strani cerkve sv. Petra).
Konkurenca nemogoča, ker je blago
iz prve roke.
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
Aleksander Levi Minzi
Prva in največja tovarna pohištva
vseh vrst.
T R S T
TOVARNA:
Via Tesa,
vogal
Via Limitanea
ZALOGA:
Piazza Rosario št. 2
(solsko poslopje)
in Via Riborgo št. 21
Velik izbor tapetarij, zrcal in slik. Iz-
vršuje naročbe tudi po posebnih načrtih.
Gene brez konkurence.
ILUSTROVANI CENIK ZASTONI IN FRANKO
Predmeti postavio se na parobrod
ali železnico franko.
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Javna zahvala.

Podpisani se najpristojneje zahvaljujejo slav. pevskemu društvu »Kolo« za mile žalostinke pri mrtvaškem odru, kakor tudi pevskam »Kola« in »Kolu« za krasna vena, za osmrtnico in za korporativno spremstvo naši nepozabni

Franciški Berginec.

Nadalje se zahvaljujejo »Tržaški slov. mladinci« za krasen vene in za korporativno udeležbo na pogrebu, slavni »Marijini družbi« za mnogobrojno udeležbo na pogrebu, kakor tudi vsem drugim, ki so blagi pokojnici izkazovali svoje sočutje med dolgo, mučno boleznijo in potem poslednjo čast s podarjenjem vencev in evetlie ter z blagohotnim spremstvom dragih zemskih ostankov k večnemu počitku.

Trst, dne 12. avgusta 1901.

Josip Hajpel, Ana Žagar.
Ana Hajpel, Kristina Žagar.

Ugodna prilika.

V ulici Nuova, nasproti lekarni Zanetti se nahaja velik izbor

NAOČNIKOV

v jeklu, niklu, zlatem aluminiju in srebru iz najslavnejših tovarn s in periskopičnimi lečami od 25 novč. više.

Naočniki so zdravniško predpisani.

Moderne loričete vdelane v želatino kost, dalnoglede za kopno, za po morju in gledališče.

Termometri za mrzlico, barometri in povekševalne leče po ugodnih cenah.

Sprejemajo se poprave.

Remeljni v velikem izboru, bukove debal orhovina, jelovina, trd les vsake vrste, degice za parkete, bukovina, jelovi podovi, držala za stopnjice.

Cene zmerne.
Viktor Miklavez
v Trstu Via Fonderin št. 10.

Prodaja vina „Ai Maestri“

v ulici Valdirivo št. 17. Od danes naprej se prodaje istrski teran po 32 novč., za na dom po 30 novč. liter. Rebula iz Brd po 32 novč. liter. Vinski očet po 12 novč. liter. Mrzle jedi v velikem izboru vedno pripravljene. Pivo I. vrste po 20 novč. liter. Na debelo po zelo ugodnih cenah.

Konrad Jacopich trgovec z jedilnim blagom v Trstu.
Pinza Barriera priporoča svojo zalogo jestvin, kolonijalij, navadnega in najfinijega olja, najfinijše testenine, nadalje moke, otrobov, žito, ovsu itd. po jako nizkih cenah. Razpošilja naročeno blago tudi na deželo na debelo in drobno. Ceniki franco.

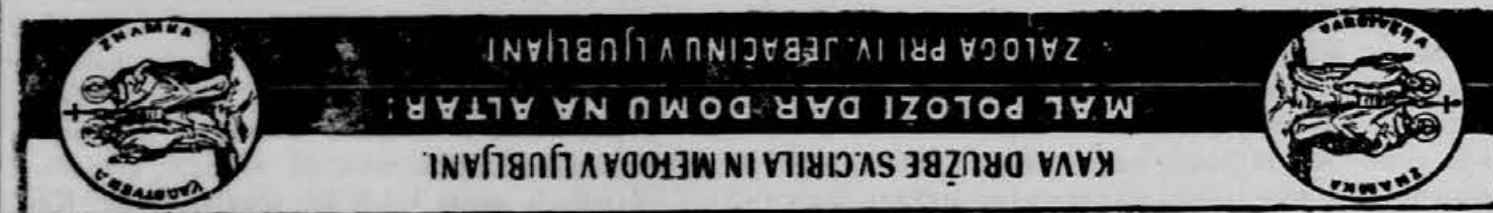
Nova čevljarnica „Alla Corsia Giulia“, Fran Benčiča v Trstu, ulica Giulia št. 3. Velika zaloga obnavlja vsake vrste lastnega izdelka za moške, ženske in otroke. Blago kakor: podplati, usnje in pripadki so iz najboljših tu- in inozemskih tovarn. Izvršuje točno vsako naročbo po meri in najnovejši modi. Vsaka poprava se dogotovi v istem dnevu. Cene brez konkurence. Kože vseh barvah.

Trgovina z izgotovljenimi oblekami.
Salarini. Ponte della Fabbra št. 2, vogal Pozzo del Mare šte. 1, druga podružnica „Alla città di Londra“ z najfinijimi izdelki v ulici Poste nuove 3 (Brunerjeva hiša). Zaloga izgotovljenih oblek za moške in dečke in sicer: obleke za moške od gl. 6.50 do 24, za dečke od gl. 4.50 do 12, suknene jope v velikem izboru od gl. 3 do 8, suknene hlače od gl. 1.80 do 4, volnene goldinarjev 4.50 do 9. Velik izbor površnih sukenj v modernih barvah od gl. 9 do 16. Volnene obleke za dečke od 3 do 12 let od gl. 2.50 do 9, od platna ali satena v raznih barvah od gl. 1 do 5. Haveloki za moške in dečke po najnižjih cenah. Hlače od moških (alodjeva koža) za delavce, izgotovljene v lastni predilnici na roko v Korminu od gl. 1.30 do 2.
Lastna posebnost: črtane močne srajce za delavce gl. 1.20. Velika zaloga snovij za moške no meter ali tudi za naročbo na obleke, ki se izgotovijo z največjo točnostjo v slučaju potrebe v 24 urah.

Bicikelj najboljšega sistema, jako eleganten, lahko tekoč in jako solidne konstrukcije, ki je bil kupljen za 680 kron, se prodaja relativno jako nizko ceno. Natančnejše podatke daje pisarna dra. Rybářa.

Meblirano sobo v slovenski ali nemški družini, išče takoj neki gospod. Ponudbe v pisarno dra. Rybářa.

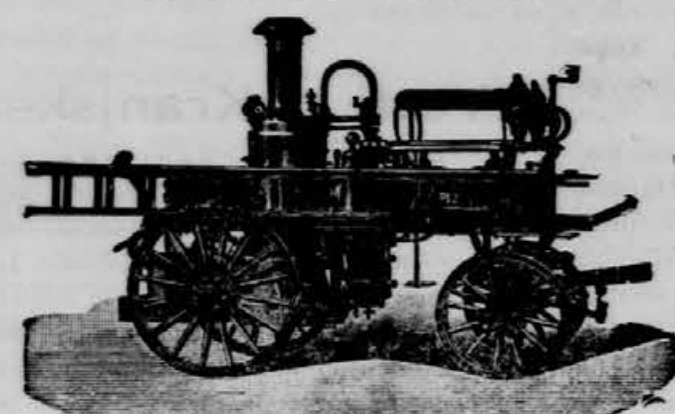
Ta sladna kava je priznana najboljša primes bobovi kavi, jako okusna in posebne redilne vrednost, zato jej naj se zahteva povsod le:

Cenjene gospodinjice, skusite da ta naša izborna sladna kava najde pot v vsako slovensko hišo.

Ces. kr. priv. tvornica strojev, brizgalnic, čelad, cevij, pasov in prva moravska mehanična tkalnica trdke

Czech pri Prostjevi **R. A. SMEKAL-A** Smichov-Praga
podružnica v Zagrebu, Frankopanska ulica 9

priporoča slavnim gasilnim društvom in zasebnikom brizgalnice vsake vrste, s patentom proti zmrzlini in priredbo, da na obe strani vodo sesajo in mečejo.

Parne brizgalice, s katerimi zamoreta že samo dva človeka delati: izučba lahka in brez masinista. Dalje motorne vozove, aparate za acetilenski plin, brizgalnice proti peronospori „Vermorel“ po 16 kron. „Avstria“ po 20 kron franko na vsako pošto.

Kmetijsko orodje. Izdelki solidni, lepi in po ceni. Uzorci in ceniki brezplačno.

— Ugodni plačilni pogoji —

Spoštovanjem

Podružnica R. A. SMEKAL v Zagrebu.

Ivan Semulič

TRST - ul. Belvedere št. 33. - TRST

priporoča slavnemu občinstvu v Trstu in okolici

kakor tudi po deželi, svojo

bogato zalogo pohištva.

V zalogi ima vsakovrstno pohištvo najfineje in druge vrste, iz trdega in belega lesa. Volnene postelje in prodaja volne v vsaki množini. Cene so zmerne in postrežba točna in poštena.

Lekarnarja A. Thierry-ja balzam

sè zeleno varstveno znamko »nuna« 12 malil ali 6 velikih steklenic 4 krone franko.

A. Thierry-ja stolistno mazilo

2 lončka 3 kron 50 stot franko, razpošilja proti predplačilu:

A. Thierry-ja lekarna „Pri angelju varhu“
v Pregradi, Rogatec Slatina (Rohitsch-Sa-erbrun).

DUNAJ: Centralna zaloga: Lekarnar C. Brady, Fleischmarkt 1. — BUDAPEST: Lekarnar I. pl. Török in Dr. Egger. — ZAGREB: Lekarnar S. Mittelbach.

Na drobno se vdobiva povsod.

Najboljše

stiskalnice za grozdje

in OLJKE so naše stiskalnice

najnovijega in najboljšega sestava z dvojno in nepretrgano pritiskalno močjo; zajamčeno najboljšo delovanje, ki prekasa vse druge stiskalnice.

Najboljše avtomatične patentovane trtne brizgalnice proti peronosperi

„SYPHONIA“

ki delujejo same od sebe, t.e. da jih bilo treba goniti.

Avtomatična brizgalnica.

Stroji za grozdje, sadje in oljke, mlin za mastiti in obirati grozdje, stroji za sušenje sadja in drugih vegetalnih, življenskih in mineralnih pridelkov. Stiskalnice za seno, slamo itd. na roko.

Mlatilnice za žita, čistilnice, rešetalnice.

Slamoreznica, ročni mlini za žito v raznih velikostih in vsi drugi stroji na poljedelstvo.

Izdelujejo in pošiljajo na jamstvo edino le tovarnarji

PH. MAYFARTH & Co.

c. kr. izklj. privilegovana tovarna za poljedelske in vinske stroje.

Dunaj, II./1. Taborstrasse št. 71

Odlikovani v vseh državah svetá z nad 450 zlatimi in srebrnimi kolajnami in pohvalnimi pismi.

Ceniki z mnogoštevilnimi pohvalnimi pismi brezplačno.

Razprodajalci in zastopniki se iščejo povsod, kjer še nismo zastopani.

„Čuvati se pred ponarejanjem“.

Najbolja prevlaka za podove je Fernolendtov

bliščeči lak za podove

v četero nijansah za mehak les, ki pokrije vsako prejšnjo prevlako, se ne prilepí, se ga lahko opere in e trpežen. Za 10 m. zadostuje 1 kg. po 2 kroni v plehasti skatli.

Ces. in kralj. privilegirana

tovarna kemičnih izdelk o
ST. FERNOLENDT

Zaloga:

Dunaj, V Schulerstrasse št. 21
Ustanovljena 1832.

Razpošilja se tudi po poštne povzetju.

Nadalje specialitete: pisalna in kopirna črnila nepremočljive masti za usnje, patentovano sredstvo za ohranjanje podplatov „Vandol“. Kovinska čistilno-zmes, srebrne in zlate čistilna mila, laki za usnje in bronasti lak kakor tudi vsega sveta najbolje

leščilo (biks)

Cenik pošljem brezplačno poštne prosto

100 do 300 goldinarjev

zamorejo si pridobiti osebe vsakega stanu v vsakem kraju gotovo in pošteno, brez kapitala in rizika z razpečevanjem zakonito dovoljenih državnih papirjev in srečk. Ponudbe pod naslovom Ludwig Oesterreicher v Budimpešti, VIII Deutschgasse, 8.

JAKOB BAMBIČ

trgovec z jedilnim blagom

Via Giulia št. 7. — Podružnica: Via Torrente 4-

Priporoča svojo zalogo jestvin kolonijalij, vsakovrstnega olja, navadnega in najfinijega.

— Najfineje testenine, po jako nizkih cenah, ter moke, žita, ovsu, otrobi. — Razpošilja naročeno blago tudi na deželo na debelo in drobno. — Cenike razpošilja franco.

Priporoča se pri najsolidnejšem delu in zmernimi cenami.

Gostilna Fr. Valetič, ulica Solitario št. 12. Vedno sveže pivo po 24 nč. Okolčansko in istrsko vino po 40 nč.

IVAN KRŽE

Trst. — Piazza S. Giovanni št. 6. — Trst

Trgovina s kuhinjsko posodo vsake vrste iz zemlje, porcelana, železa, kositarja in stekla; velik izbor pletenin in lesenega blaga. Lesene pipe iz najboljšega tisovega lesa z gobo ali tudi brez gobe.

Svoji k svojim!

IVAN REBEK

ključarski mojster

Celje. — Poljska ulica št. 14.

Priporoča slavnemu občinstvu svoje najnovejše in najboljše aparate za streljanje proti toči.